

1948 m. rugpjūčio 10 d. Kauno aps. Garliavos vls. Jonučių k. (dabar – Kauno r. sav.) MGB vidaus kariuomenės 298-ojo šaulių pulko 8 kareivių ir MGB Garliavos vls. poskyrio strībų karinė grupė vykdė operaciją, kurios metu kaimo gyventojų Kazio ir Onos Dagilių sodyboje rado Tauro apygardos štabo bunkerį. Per susišaudymą žuvo Tauro apygardos vadas, kartu einantis ir Birutės rinktinės vado pareigas **Jonas Petras Aleščikas-Rymantas**, šios rinktinės S. Dariaus ir S. Girėno kuopos vadas **Juozas Skučas-Šaulys** ir žvalgybos viršininkas **Kazimieras Brundza-Papartis**.

*Pietų Lietuvos partizanų sritis, Atlasas:
Dainavos ir Tauro apygardos,
Vilnius: LGGRTC, 2008, p. 136.*

Tauro apygardos partizanų vadovybės narių susitikimas Marijampolės aps. Šunskų miške po Juozo Lukšos-Skirmanto ir Jurgio Krikščiūno-Rimvydo sėkmingai įvykdytos užduoties Lenkijoje. 1947 m. birželis. Iš kairės: Vytauto rinktinės vadas Vitalius Gavėnas-Vampyras, Birutės rinktinės vadas Juozas Lukša-Skirmantas, apygardos štabo Rikiuotės skyriaus viršininkas Jonas Petras Aleščikas-Rymantas, Vytauto rinktinės 6-osios kuopos vadas Kazimieras Grebliukas-Sakalas. Iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių

JUOZAS SKUČAS-ŠAULYS

1922 11 15–1948 08 10

Juozas Skučas gimė 1922 m. lapkričio 15 d. Antano ir Agnieškos Skučų šeimoje. Gyveno Marijampolės aps. Veiverių vls. Pažerų II-jame k. Baigė dvi gimnazijos (?) klases. Dirbo mamos ūkyje.

Partizanas nuo 1944 m. gruodžio 5 d. Nuo 1947 m. rudens Tauro apygardos Birutės rinktinės S. Dariaus ir S. Girėno kuopos vadas.

KAZIMIERAS BRUNDZA-VIESULUKAS, PAPARTIS

1924–1948 08 10

Kazimieras Brundza, Marcelės, g. 1924 m. Gyveno Marijampolės aps. Veiverių vls. Tarputiškių k. Gimnazijos (?) mokinys.

Partizanas nuo 1945 m. Tauro apygardos Birutės rinktinės S. Dariaus ir S. Girėno kuopos žvalgybos viršininkas.

„Tą dieną vyrai kėlėsi vėlai, apie pietus, nes naktį vyko pasitarimas ir naujų partizanų prisaikdinimas. Kai nuėjau į svirną, kur po grindimis buvo bunkeris, paklausiau vyrų, kur valgys. *Rymantas* atsakė, kad, jei ramu, tai viršuje. Atsakiau, kad apsižvalgiau ir sodyboje nieko įtartino nepastebėjau. Kai nešina pietumis priėjau prie svirno durų, už nugaros staiga atsirado kareivis kartu su manimi žengęs per slenkstį į vidų. Vyrų buvo svirne. *Rymantas* nedelsiant nušovė kareivį, o mane, norėjusią slėptis svirne, pastūmė durų link riktelėjęs – „bėk“. Partizanai pradėjo šaudyti ir veržtis iš apsupties. Man, sužeistai į dešinę šlaunį, pavyko pasiekti aplink sodybą buvusius krūmus ir pasislėpti“, – prisiminė tą tragišką dieną sodybos šeimininkė Ona Dagilienė (g. 1917 m.).

„Vykstant susišaudymui, mane kareiviai sulaukė, o pavakare, pasibaigus mūšiui ir gaisrui, liepė žuvusius partizanus sukelti į vežimą. Prisimenu, kad vienas partizanas gulėjo prie svirno netoli durų, kitas – prie klojimo, jauniausias – prie krūmų. Šitą partizaną, jaunesniojo leitenanto uniforma, paėmiau už diržo ir kėliau, tačiau diržas nutrūko, nes buvo peršautas. Mane kareiviai išsivežė kartu, bet po paros paleido“, – prisiminė tos dienos įvykius Jonučių kaimo gyventojas Juozas Vytautas Dagilis (g. 1928 m.).

„*Rymanto* jauna, graži žmona atėjo pas mus, kad ją palydėtume į mums anksčiau *Rymanto* nurodytą vietą, bet vietoj to mes pranešėme kraupią žinią, kad jos vyras vakar žuvo. Moteris nepatikėjo. Tada mano tėvas pasakė, kad jei palauksianti dieną, kitą, tai gal galėsiantys suvesti su iš apsupties ištrūkusiu partizanu. Deja, susitikimas su *Gintaru* (Antanu Pužu) tik patvirtino vyro žūtį. *Gintaras* perdavė partizanų vadovybės užuojautą ir tūkstančio rusiškų rublių pašalpą partizano šeimai“, – pasakojo Ona Vyšniauskaitė-Klimčiauskienė-*Jūratė* (g. 1924 m.)

Žuvusiųjų palaikai buvo nuvežti į Kauno saugumo būstinę. Užkasimo vieta neišaiškinta, bet liko tik jų žūčiai sukurti posmai:

*„Ta vasara buvo šalta, darganota,
Po langais lingavo jurginų žiedai.
10 rugpjūčio užgrojo automatai,
Iš skausmo vaitojo Suvalkų laukai.*

*Čia narsiai kovojo šaunus mūsų vadas,
Čia kovėš Papartis, Šaulys.
Oi Rymantai, vade, žuvai bekovodams,
Begindamas garbę tėvų...“*

Paminklinė kompozicija 1948 m. rugpjūčio 10 d. Kazio ir Onos Dagilių sodyboje įrengtame Tauro apygardos štabo bunkeryje kautynėse su MGB vidaus kariuomenės 298-ojo šaulių pulko kareiviais ir MGB Garliavos vls. poskyrio strībų karine grupe žuvusiems Tauro apygardos vadui J. P. Aleščikui-*Rymantui*, Birutės rinktinės S. Dariaus ir S. Girėno kuopos vadui J. Skučui-*Šauliui* ir šios kuopos žvalgybos viršininkui K. Brundzai-*Paparčiui* atminti. Kauno r. Alšėnų sen. Jonučių k. Kryžiaus aut. Pijus Petraitis. Pastatytas 1990 m. vasarą. Paminklinė plokštė įrengta 1992 m. gegužės mėn. Prie paminklo stovi J. P. Aleščiko sūnus R. J. Aleščikas ir sodybos šeimininkė O. Dagilienė, 2013 m. birželio mėn. Nuotr. pateikė R. J. Aleščikas

*Pagal 1990 m. rugpjūčio 26 d. užrašytus pokalbius su
O. Klimčiauskiene (gyv. Prienų r. Veiverių sen. Mauručių k.),
O. Dagilienne (gyv. Prienų r. Veiverių sen. Leskavoje) ir
J. V. Dagiliu (gyv. Kauno r. Alšėnų sen. Jonučių k.)
parengė Rimantas Jonas Aleščikas*

ir LGGRTC vyr. istorikė Rūta Trimonienė